

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

MAGNETOGRAM

NASTOPA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE NA DELOVNEM POSVETU SLOVENSkih ŽUPANOV

Ljubljana, 25. januar 2008

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Lep pozdrav vsem skupaj. Dobro jutro ali pa dober dan, kakor želite. Za nekatere, ki ste šli na pot že zelo zgodaj, najbrž »dober dan«. Ljubljana še vedno ni tako blizu, čeprav postaja vse bližja z izgradnjo infrastrukture, nismo pa še na cilju.

Pred približno kakšnim letom smo na nekem drugem koncu Ljubljane obravnavali podobno temo. V enem letu se je marsikaj zgodilo. Zdaj smo pred trenutkom resnice in predlagam, da vsaj ta uvodni del namenimo predvsem temu trenutku resnice, ki se bliža oziroma pokrajinski zakonodaji, okoli katere bo zakonodajalec v kratkem rekel svojo besedo. In ta beseda bo obveljala za dolgo časa. V kolikor do odločitve ne pride zdaj, verjetno do nje ne bo prišlo še dolgo.

Mnenja o tem kakšne pokrajine potrebujemo, koliko naj bi jih bilo, kako naj bi se imenovale, pa deloma tudi kakšne pristojnosti naj bi imele, se razlikujejo. Vendar pa ne tako zelo, da ne bi, če potegnemo črto pod vso to razpravo, iz tega na nek način zelo nazorno izpadalo neko zelo, zelo, zelo večinsko mnenje, da je to projekt, ki ga Slovenija nasploh, ki ga državljanke in državljani te države, pa tudi občine, v tem času potrebujejo in da še posebej zaradi nove vloge, ki jo ima Slovenija, odkar je v Evropski uniji – ta inštrument zelo očitno manjka.

Za ta korak, ki je zelo pomemben, je v državnem zboru potrebna dvotretjinska večina. Za en sam zakon sicer, ampak če tega ni, tudi ostali ne bodo veljali. In mislim, da je prav, da je za takšen korak potrebna večina, ki vsaj posredno odraža več kot samo večinsko voljo volilnega telesa. Še posebej zato, ker je tudi prvi korak, ki smo ga naredili zato, da do pokrajin pridemo po relativno kratki poti zahteval takšno večino oziroma spremembo ustave. S spremembo ustave je bilo doseženo dokaj visoko koristno soglasje med parlamentarnimi strankami in kasneje med poslanci v državnem zboru. In ta korak, to soglasje je omogočilo, da je vlada, da se je vlada realno resno lotila priprav in dela za vso potrebno zakonodajo, opravila razpravo, ki ni bila enostavna. To je zdaj, ko je ta razprava med nami, znotraj izvršilne oblasti, za nami, je jasno zakaj pokrajin doslej v Sloveniji ni. Ne zato, ker bi to nekdo preprečeval v neki občini, ali kje navzdol. Ampak zato, ker je vedno težko, da neka veja oblasti prenese velik del svojih pristojnosti in tudi sredstev nekam drugam. Zdaj je ta razprava opravljena, odločitve so sprejete, ni bilo to enostavno. Več kot milijardo dvesto, tristo milijonov evrov so morali ministri, so morali moje kolegice in kolegi oddvojiti iz perspektiv prihodnjih proračunov, enako nekaj tisoč zaposlenih, enako z zelo veliko pristojnosti, še posebej v nekaterih resorjih. Še to je bilo treba narediti prej, preden smo sploh lahko predlagali ključno zakonodajo. Zdaj je stvar samo manjših popravkov in odločitve.

Ko pridemo v državni zbor, je veliko glasov: »število 14 je preveliko, teh pokrajin bo preveč. Ko pridemo v bodoče pokrajine, seveda tega vzdušja ni. Naletimo včasih tudi na dvojno igro. Iz poslanskih klopi ista oseba govori, da je pokrajin preveč, ko pride v svojo občino pa zagovarja eno od najmanjših pokrajin, ki je predvidena. To se dogaja najbrž v vseh parlamentarnih sistemih. Ne bo pa to možno zdržati, ko bo

šlo za odločitev, takrat pa lahko glasuješ za ali proti, ali pa manjkaš. Če manjkaš, je vseeno kot da bi bil proti, ker je potrebna dvotretjinska večina.

Vlada je v tem mandatu skoraj zaključila dva kroga obiskov v vseh statističnih regijah, oziroma bodočih pokrajinah plus dva. Natančno vemo, kakšno je razpoloženje do tega vprašanja v vsaki občini, v vsakem delu te države, ne samo med vami, ki ste nekje v špici teh želja, interesov, hotenj in pričakovanj, ampak tudi med gospodarstveniki, med občankami in občani vaših občin. Med tistimi, predvsem pa med tistimi, ki imajo na svojih ramenih odgovornost za prihodnji razvoj občin oziroma države na lokalnem nivoju.

Instrument, ki ga predstavlja pokrajina, je nekaj, kar ni možno zagotoviti nosilcem razvoja, niti z širitvijo občinskih pristojnosti, niti z širitvijo državnih pristojnosti. To je instrument, ki pokriva nek prostor, ki je zdaj v veliki meri nepokrit, oziroma je pokrit na ta način, da se stvari opravljajo na način, ki ni najboljši, ki ni najbližji, ni najbolj učinkovit, oziroma najbolj racionalen.

Dilema je zelo preprosta. V kolikor mi sedaj te zakone izglasujemo in pokrajine ustanovimo, potem bomo lahko, če bomo pri tem odločanju, in potrebno je sprejeti vse zakone pokrajinskega paketa, veliko posamičnih odločitev. Te odločitve bomo lahko kasneje popravljali. V kolikor te zakonodaje ne sprejmemo, ne bo ničesar za popravljati. Pač pokrajin ne bo. Trajalo bo najbrž ponovno nekaj mandatorov, da se spet nabere energija, nekako uskladijo pristopi, da prihodnja vlada, ta ali kakšna druga, katerakoli pač že bo, ponovno opravi to razpravo in predlaga to delitev pristojnosti in sredstev. Ni možno pričakovati, da saj bi v naslednjem mandatu, kolikor ta, kolikor ta projekt zdaj ne uspe, enostavno nadaljevala na tej točki.

To govorim zaradi tega, ker v zadnjih tednih še posebej slišimo pomisleke, da ta ali drugi člen zakona ni najboljši, da bi bil lahko malo boljše napisan, ali pa, da bi morda kakšen evro bil na kakšni drugi postavki. To je možno. Veliko amandmajev oziroma veliko predlogov je vlada upoštevala, oziroma stotine predlogov je vlada upoštevala že v pripravi. Marsikaj se da upoštevati in dogovoriti tudi znotraj parlamentarne procedure, ki je še pred nami. Vendar pa, če nekdo pravi, da zaradi tega, ker je nek člen nerodno zapisan - po njegovem mnenju - ne bo glasoval za ključni zakon, to seveda ni pravi razlog. Razlog je lahko neke druge.

Kot rečeno, prihaja trenutek resnice. Za prihodnji razvoj Slovenije pokrajine potrebujemo, ne samo zato, da bo razvoj bolj enakomeren, ampak tudi zato, da bo razvoj povsod hitrejši. Od tega, da ostane vse tako kot je, se pravi, da Slovenija ostane centralizirana. S tem, da se na državnem nivoju odloča o novih stvareh, ki ne sodijo na ta nivo in na ta način, da se morate na občinskem nivoju o stvareh, ki bi morale biti sistemsko urejene, stalno dogovarjati in usklajevati in trošiti čas za to. In potem, ko se dogovorite se še postavi vprašanje, kdo bo to financiral na novih področjih. Skratka zato, da to praznino zapolnimo, pokrajine enostavno potrebujemo.

V finančni perspektivi, ki se je začela v lanskem letu, mislim na finančno perspektivo Evropske unije, ki bo trajala do leta 2013 so na voljo znatna sredstva iz evropskih skladov. Veliki del teh sredstev je najbrž možno, na tak ali drugačen način, bolj ali manj učinkovito počrpati tudi z obstoječimi strukturami brez pokrajin. Dvomim pa, da je to možno narediti na najbolj možen učinkovit način. Tudi tukaj so področja, kjer enostavno to pokrajinsko strukturo potrebujemo, da bomo bolj učinkoviti.

Mi smo hvaležni za vse pripombe, ki so prišle z vaše strani v tem času. Tudi za podporo, ki še posebej v zadnjih tednih prihaja iz številnih občin. Radi pa bi, da se to v prihodnjih dneh in tednih, ko bo dejansko šlo zares, za pravo odločanje. Verjetno bo že naslednji teden opravljeno prvo branje vsaj nekaterih delov pokrajinskega paketa, da se to tudi bolj glasno sliši in da to kar je želja posamičnih skupnosti v posamičnih občinah na ozemlju posamične bodoče pokrajine ali pa predvidene pokrajine

tisti, ki bodo odločali, tudi vedo. Da se ne bo možno potem izgovarjati, pač sej ni bilo, ni bilo jasnih stališč.

V zgodovini te države je bilo nekaj zelo pomembnih odločitev. Velikokrat smo jim rekli, da so to zgodovinske. Tudi ta bo. Najbrž ne tako bombastična. Tukaj ni možno pričakovati, da bi prav vsak vaš občanka ali občan videl v tem, da delimo Slovenijo na pokrajine, neko absolutno jasno prednost. Še posebej zaradi, včasih zelo pavšalnih razprav češ, to bo samo neka nova administracija, novi stroški in tako dalje. Ampak tisti, ki veste kaj je to razvoj, tisti, ki veste kakšni instrumenti se za to potrebujejo, tisti, ki veste kako dolgo so poti včasih za to, da se do česa pride tudi veste kaj ta novi potencialni instrument prinaša.

Tudi ti zadnji podatki o regionalnem razvoju v Sloveniji in o regionalnih razlikah kažejo, da ne glede na zakonodaje, ki smo jo sprejemali zato, da bi bile te razlike manjše, ne glede na vaše in naše napore v vsem tem času, ta razlika v razvitosti še vedno vztraja. In če pogledamo to statistiko vidimo, da od teh štirinajstih bodočih potencialnih pokrajin, samo v eni, te številke ne podčrtujejo interesa za ustanovitev pokrajin. Samo osrednja slovenska pokrajina je po teh podatkih in po teh projekcijah v položaju, ko je lahko vseeno. Ko je lahko vseeno ali do pokrajin pride, ali ne. Ker je pač objektivno v takšni poziciji, da centralizirana država deluje v korist centra. Čeprav so tudi tukaj zelo jasni kazalci, ki govorijo proti temu, da se to stanje vzdržuje. Kajti ta pritisk na center, demografski, pa tudi investicijski prinaša seveda tudi negativne posledice, od socialnih do okoljevarstvenih. Nikomur ni v interesu, da bo, da bi čez petnajst let, polovica Slovenije živelo v osrednjo slovenski regiji. Tudi tem, ki danes živijo v njej, ne. Če pogledamo na stvar nekoliko iz zelo realne perspektive. Če gledam samo številke in prihodek in dohodek na prebivalce in tako naprej, potem ja. Če pogledam vse ostale posledice, pa ne. Zato je to skupni interes in apeliram na to, da ta trenutek izkoristimo, oziroma, da vsi, ki ne glasujemo v državnem zboru, ker tam bo sprejeta »ključna odločitev«- vidim pa tukaj v dvorani, tudi nekaj tistih, ki glasujete naredimo vse, da bo ta odločitev sprejeta. Ugovor v tem smislu, neka malenkost ni dobra, ali pa ta člen bi bil lahko drugače zapisan, ali pa ta pristojnost ni najboljše opredeljena. To ni argument za glasovanje proti projektu.

Ko smo leta 1994 ustanavljali občine, tudi podobni pomisleki. Nekateri so rekli »Kaj pa bo za Slovenijo, če bo več kot sto občin«. Vztrajanja na tem, da bi ostali na nekih petdeset, šestdeset, približno enakih enot, ne, statistično približno enakih enot, kot je bila nekdanja komunalna ureditev. Ti pritiski so bili takrat izjemno močni. Zelo verjetno, do te delitve ni kasneje prišlo, če ne bi bilo na koncu tudi odločitev ustavnega sodišča. V kolikor se to ne bi zgodilo, marsikoga od vas danes seveda ne bi bilo tukaj in v številnih slovenskih krajih bi bil danes razvoj bistveno počasnejši, kot pa je bil v tem času. Ampak nisem želel povedati tega, želim povedati to, da od tiste prve prvotne zakonodaje, ki smo jo sprejeli leta 1994, ni ostalo veliko, samo okvir. Popravili smo jo velikokrat. Zakon o občinah, zakon o financiranju občin, ker je pač življenje prineslo nove izkušnje. Te izkušnje smo potem vgrajevali v normativo in enako pri pokrajinah. Ne delamo božjega kraljestva, delamo nekaj kar bomo lahko dopolnjevali, popravljali, če bo kje kakšna napaka, ki jo bo življenje kasneje pokazalo, ali pa če bodo pač izkušnje narekovale drugačne rešitve. Vendar ni možno popravljati nekaj, česar ni.

Torej gre za, dejansko zdaj gre za strateško odločitev, ne gre toliko za to, ali bodo čisto vsi člani pravilno napisani. Dovolite mi, da s tem apelom končam. Ko se bomo naslednjic pogovarjali v takšni, ali pa podobni sestavi, bo pač vse jasno. Samo, če ne bo uspelo bomo objokovali zapravljenega priložnost. Prepričan pa sem, da nam to ni treba.

Hvala lepa.